

U M M A R K H Ó P I N N

DRÖG AÐ GREININGU Á FÉLAGSMÖNNUM Í EFLINGU - STÉTTARFÉLAGI

Í þessu greinarkorni er ætlunin að gera, á nokkuð snaggaralegan hátt, grein fyrir hvaða hópar launafólks eru innan Eflingar - stéttarfélags m.t.t. starfssviða eða skiptingu milli starfsgreina. Þannig vil ég freista þess að varpa einhverju ljósi á markhóp FA eins og hann birtist í einu stærsta stéttarfélaginu á íslenskum vinnumarkaði. Strax skal tekið fram að hér verður ekki lagt í djúpar skilgreiningar á einstökum hópum né gengið langt í fræðilegri skilgreiningu á störfum eða. Frekar er ætlunin að gera gróflega grein fyrir því hvernig félagsmenn greinast í hópa í hinu daglega starfi hjá stéttarfélaginu enda er það að mínu mati heppilegri leið þegar líta skal til mögulegs framboðs og þróunar á námskeiðum fyrir hópinn.

Efling - stéttarfélag er samansett úr fimm stéttarfélögum sem áður störfuðu hvert á sínu sviði. Þar var um að ræða Dagsbrún þar sem voru almennir verkamenn, hafnarverkamenn, starfsmenn hjá Reykjavíkurborg, starfsmenn við flutninga, í fiskvinnslu, á bensínstöðvum og víðar. Framsókn var kvennafélag með starfsmenn við fiskvinnslu og ræstingar ásamt starfsmönnum í mótuneytum og á fleiri stöðum. Þá voru í Sókn opinberir starfsmenn á spítölum, leikskólum og hjá félagsþjónustunni. Í Félagi starfsfólks í veitingahúsum voru starfsmenn veitinga- og gistihúsa og lðja, félag verksmiðjufólks, var með starfsmenn í iðnaðarframleiðslu og saumaskap í sínum röðum.

Af ofangreindri upptalningu má sjá að félagsmenn innan Eflingar koma úr mjög mismunandi starfsumhverfi, svo að segja úr öllum geirum vinnumarkaðarins nema verslun og þjónustu. Það liggur því ljóst fyrir að vinna við skipulagningu og þróun á starfsmenntun fyrir félagsmenn er mikil en um leið fjölbreytt og margbreytileg. Það má þannig fullyrða að Efling - stéttarfélag gæti séð Fræðslumiðstöð atvinnulífsins fyrir verkefnum svo að segja um ókomna framtíð.

En svo lítið sé á grófa skiptingu félagsins eins og hún lítur út nú eru opinberir starfsmenn fjölmennasti hópurinn innan félagsins. Hjá Reykjavíkurborg starfa um 2.700 félagsmenn. Þar er um að ræða starfsmenn Leikskóla

Reykjavíkur, Félagsþjónustunnar í Reykjavík, skóla og annarra stofnana. Þá eru félagsmenn hjá ríkinu um 1.000, aðallega starfsmenn Landspítala - háskólasjúkrahúss. Starfsmenn hjúkrunarheimila eru einnig fjölmennur hópur sem telur um 1.350 félagsmenn. Fjölmennasti hópurinn á almennum markaði eru starfsmenn hótela og veitingahúsa, alls um 2.400. Það skal strax tekið fram að hluti þessa hóps er í hlutastörfum. Matvæla- og drykkjariðnaður telur um 1.000 félagsmenn og önnur sérhæfð þjónusta, s.s. á bensínstöðvum, hjá öryggisfyrirtækjum og á fleiri stöðum telur einnig um 1.000 félagsmenn. Þá er byggingariðnaður nokkuð fjölmennur, telur rúmlega 900 félagsmenn og félagsmenn við ræstingar, bæði hjá einstökum fyrirtækjum en einnig hjá sérhæfðum ræstingar-fyrirtækjum, eru um 500. Félagsmenn við fiskvinnslu eru nálægt 300.

Við fámennari greinar, sem telja á milli 100-200 félagsmenn, vinna starfsmenn við hafnarvinnu, pappírs- og prentiðnað, textíliðnað, efnaiðnað, lyfjaiðnað og veiðarfæragerð. Þá eru starfsmenn í mótuneytum ýmissa fyrirtækja og stofnana um 100.

Til enn fámennari hópa, með 50-100 félagsmenn, teljast starfsmenn við málmvinnslu ýmiss konar, endurvinnslu, starfsmenn símafyrirtækja og starfsmenn í gler- og steinefnaðnaði.

Ofangreind skipting félagsins eftir starfssviðum er alls ekki tæmandi eða endanleg en gefur samt ákveðna mynd af hverjir félagsmenn eru. Þegar þessi skipting er skoðuð og um leið haft í huga að stór hluti félagsmanna er í fyrirtækjum með 1-10 starfsmenn er ljóst að þó nokkur vinna er við að greina og setja saman framboð af viðeigandi starfsmenntun fyrir alla þessa hópa. Þannig er nauðsynlegt að leggja áherslu á sveigjanleika í framboði

Garðar Vilhjálmsson

á menntun og velta upp möguleikum á einstaklingsmiðaðri fræðslu í bland við klassíska bekkjarhópa í kennslustundum. Þá er einnig nauðsynlegt að þróa áfram fjarnámsmöguleika, hvort heldur er með beinu sambandi við kennara og aðra nemendur í tölvupósti eða á spjalltorgi eða með vefbundnu námi.

Þetta einkenni íslensks vinnumarkaðar - smáfyrirtækin - kallar einnig á náð samstarf fræðsluaðilanna og fyrirtækjanna sjálfra. Það er reynsla okkar hjá Eflingu að ef mögulega eigi að ná til þeirra félagsmanna, sem starfa hjá smærri fyrirtækjum, er nauðsynlegt að vera búinn að kynna námið rækilega fyrir viðkomandi fyrirtæki og jafnvel vera búinn að bjóða þeim að koma að mótun þess frá byrjun. Þá er einnig heppilegt að hafa kynnt fyrir milli- stjórnum þá fræðslu sem stefnt er að en þeir eru oft ráðandi aðilar um það hvort einstaka almennir starfsmenn eiga kosta á að sækja sér fræðslu eða ekki.

Annar þáttur, sem nauðsynlegt er að taka tillit til í greiningu á félagsmönnum Eflingar vegna starfsmenntunar þeirra, er fjöldi félagsmanna af erlendu bergi brotinn. Í dag eru í Eflingu um 2000 félagsmenn með erlent ríkisfang frá 98 þjóðríkjum. Af fjölmennustu hópnum má nefna að um 270 félagar koma frá Póllandi,

rúmlega 250 frá Filippseyjum, tæplega 200 frá Tailandi, um 150 frá fyrrverandi ríkjum Júgóslavíu og litlu færri frá Litháen. Tæplega 100 koma frá Víetnam, Danir eru um 60, Kínverjar rúmlega 50, frá Portúgal og Bandaríkjum koma 40 félagsmenn og Rússlandi milli 35 og 40. Hér er um að ræða u.þ.b. 12% félagsmanna Eflingar sem ekki hafa íslensku sem fyrsta tungumál og hafa þar að auki mjög misjafnan grunn til að byggja menntun sína hér á landi á. Ekki þarf því aðeins að marka stefnu í íslenskukennslu fyrir þennan hóp heldur einnig að taka tillit til mismunandi menningar og hefða við aðlögun að íslenskum vinnumarkaði og þróun námsframboðs fyrir þennan hóp.

Ljóst er að verkefnið við greiningu og skipulagningu á námsframboði fyrir félagsmenn Eflingar eru næg. Þetta mun verða sameiginlegt verkefni Eflingar og Starfsafls, fræðslusjóðs Flóabandalagsins og atvinnurekenda á komandi misserum. Í þeirri vinnu munum við óska eftir samstarfi við Fræðslumiðstöð atvinnulífsins en á þá samvinnu er þegar komin góð reynsla - og við hlökkum til áframhaldandi samstarfs.

*Garðar Vilhjálmsson,
sviðsstjóri fræðslumála hjá Eflingu – stéttarfélagi.*

UM MARKHÓPA FRÆÐSLUMIÐSTÖÐVAR ATVINNULÍFSINS

Markhópar Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins eru nýbúar og fólk á vinnumarkaði sem hefur litla formlega grunnmenntun.

Til vinnuafslins teljast íslenskir og erlendir ríkisborgarar á aldrinum 16-74 ára, bæði þeir sem eru í starfi og þeir sem eru atvinnulausir. Starfandi fólk er fólk á aldrinum 16-74 ára sem ráðið var til vinnu í eina klukkustund eða meira í viðmiðunarviku vinnu-

markaðskönnunar Hagstofu Íslands. Tæp 40% starfandi búa utan höfuðborgar-svæðisins. Fæstir starfandi búa á Vestfjörðum.

Sé miðað við meðaltölur árána 2000-2002 hafa 42% vinnuafslins, um 67.800 manns, grunnmenntun, starfsnámskeið eða gagnfræðaskólanám en um 63% atvinnulausra hafa þá skólagöngu að baki. Sé miðað við starfandi fólk hefur 41%, um 64.500 manns, grunnmenntun,